

PERUSTEELLISTA TIETOA SAKSALAISISTA UNIVORMUISTA

Saksalaiset univormut ja merkit, varsinkin Kolmannen valtakunnan ajalta ovat kiinnostaneet niin keräilijöitä kun tutkijoitakin aina toisen maailmansodan päättymisestä asti. Aiheesta on kirjoitettu kymmenittäin, ehkä sadoittainkin eritasoisia kirjoja monella kielellä. Viimeisen kymmenen vuoden aikana Venäjällä, Puolassa ja muuallakin Itä-Euroopassa on ilmestynyt aikaisemmin kielletystä aihepiiristä runsaasti vihkosia.

Jos tosiaankin moni julkaisu on lähinnä vihkomainen, niin tiiliskiviäkin löytyy. Amerikkalainen Schiffer-kustantamo on julkaissut useita isoja univormukirjoja (saksalaisaiheiden lisäksi myös esimerkiksi neuvostoliittolaisista/venäläisistä puvuista ja merkeistä). Schifferin kirjat ovat ulkoasultaan edustavia, sillä ne painetaan paksuhkolle kiiltävälle paperille ja niiden koko on yleensä suurempi kuin A4. Niiden sisältö on tasoltaan epätasainen ja lähes kaikkia vaivaa (kuten amerikkalaisia ja osittain brittiläisiäkin kirjoja yleensä) saksan kielitaidon heikkous. Kirjoitusvirheiden lisäksi teksteissä vilisee väärässä sijamuodossa esitettyjä sanoja ja nimiä, mikä on paitsi häiritsevää myös joskus ymmärtämisen kannalta hankalaa.

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen Saksa joutui suurten poliittisten ja taloudellisten mullistusten kohteeksi. Äärisosialistit pyrkivät monin paikoin toteuttamaan proletariaatin diktatuurin vallankumouksellisin keinoin. Reuna-alueilla kahakoitiin uusien sodan raunioista syntyneiden valtioiden kanssa. Laillisen yhteiskuntajärjestyksen palauttamiseksi muodostettiin erikokoisia vapaajoukkoja, joista käytettiin nimitystä "Freikorps". Näistä varsin kirjavista joukoista sekä samaan aikaan syntyvistä puolustusvoimista, Reichswehristä, kertoo kuvin Charles Woolley kirjassaan German Uniforms, Insignia & Equipment 1918 – 1923. Kirjaa voi suositella aikakaudesta kiinnostuneille varsinkin ennen julkaisemattoman kuvamateriaalin takia.

Toisen maailmansodan suuria innovaatioita oli maastopuku. Saksassa Wehrmachtilla ja Waffen-SS:lla oli erilaiset versiot. Wehrmachtin maastopukuja esitellään perusteellisesti Werner Parlinckxin kirjassa Camouflage Uniforms of the German Wehrmacht. Ainakin minua häiritsevät "re-enactment" –kuvat, jossa alkuperäisiä (?) vaatekappaleita käytetään tänä päivänä otetuissa valokuvissa, sillä sellaisen kuvan todistusvoima on luonnollisesti paljon heikompi kuin alkuperäisen kuvan. Samalta kustantajalta on ilmestynyt kirja myös Waffen-SS:n maastopuvuista.

Liki tuhatsivuinen, kolmiosainen kirjasarja Uniforms of the Waffen-SS esittelee kaikkia SS-joukkojen käyttämiä vaateparsia rauhanajan mustista paraatipuvuista sodan loppuaikojen kenttäpukuihin asti. Mukana ovat myös panssari miesten puvut, urheiluasu sekä trooppisiin oloihin tarkoitetut asusteet. Ihmetystä herättää kolmanteen osaan sisällytetyt keskistysleirien henkilöstö ja turvallisuuspalvelu SD, sillä nämä ryhmäthän eivät kuuluneet Waffen-SS:ään. Mm. viestikeskuksissa palvelleet naiset, SS-Helferinnen, voidaan sen sijaan katsoa kuuluvan tämän teossarjan aihepiiriin. Kirjoissa on lähikuvia kaikista asusteista sekä aikalaiskuvia niiden käytöstä.

Mikäli haluaa tyytyä hieman suppeampaan esitykseen Waffen-SS:n puvuista, kannattaa ryhtyä ostamaan brittiläisen Gordon Williamsonin kirjasia, jotka ilmestyvät tunnetussa Osprey Men-at-Arms –sarjassa. Toistaiseksi on ilmestynyt vasta ensimmäinen kirjanen,

jossa esitellään Waffen-SS –divisioonat 1 – 5. Vaikka divisioonia olikin kaikkiaan 38, loppuista aiotaan selvittää kolmessa kirjassessa.

Markus Anaja

Charles Woolley, German Uniforms, Insignia & Equipment 1918 – 1923: Freikorps, Reichswehr, Vehicles, Weapons. Schiffer Publishing, Atglen PA 2003. 183 sivua, satoja kuvia, osa väreissä. Hinta GBP 55.00. Tilausosoite: Bushwood Books Ltd, 6 Marksbury Avenue, Kew Gardens, Surrey TW9 4JF, United Kingdom.

Werner Pallinckx, Camouflage Uniforms of the German Wehrmacht. Schiffer Publishing, Atglen PA 2002. 278 sivua, satoja valokuvia. Hinta GBP 59.95. Tilausosoite: Bushwood Books Ltd, 6 Marksbury Avenue, Kew Gardens, Surrey TW9 4JF, United Kingdom.

Beaver, Michael J., Uniforms of the Waffen-SS Volumes 1 – 3. Schiffer Publishing, Atglen PA, 2002. Yhteensä 987 sivua, yli 1500 mv- ja värivalokuvaa. Hinta GBP 59.95 / osa. Tilausosoite: Bushwood Books Ltd, 6 Marksbury Avenue, Kew Gardens, Surrey TW9 4JF, United Kingdom.

Gordon Williamson, The Waffen-SS (1). Men-at-Arms 401. Osprey Publishing, Oxford 2003. 48 sivua, osin väripiirroksia. GBP 8.99. Tilausosoite: Oxford Direct, P.O.Box 140, Wellingborough, Northants NN8 2FA, United Kingdom.